

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Ny dataskyddslag Kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (SOU 2017:39)

Justitiedepartementets dnr Ju2017/04264/L6

Försäkringskassan har följande synpunkter på betänkandet.

9 Barns samtycke som rättslig grund

Försäkringskassan avstyrker utredningens förslag i denna del.

Utredningen föreslår att 13 år ska vara gränsen för när barn själva ska kunna samtycka till viss behandling av personuppgifter. Åldersgränsen i förordningen är 16 år men medlemsstaterna får föreskriva en lägre ålder, dock inte lägre än 13 år. Utredningen har bland annat uttalat att det varit svårt att klarlägga alla omständigheter som bör påverka valet av åldersgräns. Trots det har utredningen valt en lägre åldersgräns än den som anges i förordningen.

Det bör finnas väl genomtänkta skäl om man ska avvika från det som anges i förordningen. Sådana skäl saknas i betänkandet. Om barns samtycke ska utgöra en rättslig grund för att behandla personuppgifter anser Försäkringskassan att barnet bör ha uppnått en sådan ålder att han eller hon allmänt sett förstår vad samtycket avser och vilka konsekvenserna av det är. Med dessa utgångspunkter anser Försäkringskassan att 13 år är en för låg åldersgräns. Det är också tveksamt ur ett harmoniseringsperspektiv att avvika från 16-årsgränsen.

18 Sanktioner

18.5 Sanktionsavgifter inom offentlig sektor

Försäkringskassan avstyrker utredningens förslag att sanktionsavgifter ska få tas ut även av statliga och kommunala myndigheter. Försäkringskassan anser att reglering av myndigheters verksamheter är ett betydligt effektivare verktyg än sanktioner för att förhindra att myndigheter gör sig skyldiga till överträdelser.

Vidare kommer det strikta skadeståndsansvaret som i dag gäller enligt 48 § personuppgiftslagen (1998:204), PUL, fortsättningsvis att gälla även enligt dataskyddsförordningen. Försäkringskassan anser att tjänstefelsansvar och disciplinansvar tillsammans med skadestånd bör vara tillräckligt effektiva sanktioner när det gäller myndigheter och att myndigheter alltså inte ska omfattas av förslaget. Om regeringen ändå anser att sanktionsavgifter ska kunna tas ut av myndigheter bör avgiften sättas väsentligt lägre. I annat fall skulle övrig samhällsnyttig verksamhet inom myndigheten kunna drabbas på ett sätt som inte är rimligt. Alternativet är att regeringen inte håller på budgetdisciplinen och det skulle i så fall också förta effekten av förslaget.

Utredningen nämner att sanktionsavgifter används till exempel på miljöområdet och på upphandlingsområdet. Som utredningen påpekar har det dock förtydligats i praxis att miljösanktionsavgifter inte kan beslutas mot en myndighet för åsidosättande som har skett vid myndighetsutövning (MÖD 2001:23). När det gäller upphandling anser de flesta auktoriteter att offentlig upphandling inte är att betrakta som myndighetsutövning (JO:s beslut med dnr 3497-2000 och prop. 2006/07:128, bilaga 14, s. 598). Hantering av personuppgifter på en myndighet sker däremot i regel inom ramen för myndighetsutövning. Därmed finns annan reglering på plats som motverkar att myndigheter gör sig skyldiga till fel och överträdelser, exempelvis tjänstefelsansvar (jfr ovan). Försäkringskassan anser därför att de ovan nämnda områdena inte kan jämföras med dataskyddsregleringen.

20 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

20.3 Överväganden och förslag

Utredningen föreslår en övergångsbestämmelse enligt vilken PUL fortfarande ska gälla i den utsträckning som det i annan lag eller förordning finns bestämmelser som innehåller hänvisningar till den lagen. Utredningen för dock inte något resonemang kring eventuella normkonflikter som skulle kunna uppstå om PUL fortsätter att gälla. Möjligen har utredningen bedömt det som självklart att PUL endast ska tillämpas så länge dess bestämmelser inte strider mot dataskyddsförordningen. En kortare analys av detta hade dock varit önskvärt.

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektör Ann-Marie Begler i närvaro av ställföreträdande rättschef Peter Andrén samt verksamjurist Wenche Skoglund, den senare som föredragande.

Ann-Marie Begler

Wenche Skoglund